

**LA CONFRARIA DELS
“FADRINS DEL SANT CRISTO”
DE LA PALMA D’EBRE (RIBERA D’EBRE)**

Rosend Escolà Cubells

Quaderns d’Història Tarraconense XV (1997)

Un dels pocs documents que es conserven en l'actualitat a l'arxiu històric de la Parròquia de la Palma d'Ebre, és el molt interessant *Llibre i Constitucions de la Confraria de Fadrins del Sant Christo de la Parroquial de la Palma*¹. Confraria creada vers el 1740 i que ha sobreviscut al llarg dels segles fins el 1934.

I. CONSTITUCIÓ DE LA CONFRARIA

D'acord amb el títol de constitució o estatuts fundacionals, la Confraria del Sant Crist es constitueix l'any 1740 amb la llicència de la Parròquia, per la part eclesiàstica, i del batlle i regidors del lloc com autoritats municipals laiques; i l'1 de febrer de 1745 es fa un trasllat del document de constitució que és el que ha arribat a nosaltres.

Exactament s'assenyala que "la parroquial Iglesia de la Palma (..) y los magníficos balle y regidors de dita vila concedeixen al comú dels fadrins de la Palma, començant de edat de catorse anys, la capella y altar del Sant Christo de la Iglesia de dita vila".

I segons s'hi fa constar, el rector de la Palma, mossèn Joan Sabater (fill de la Granadella i també beneficiat de l'Església Catedral de Lleida) va ordenar (o lligar) en un llibre (el que posseïm) la documentació aleshores existent, tasca que va finalitzar el 24 de desembre de 1747.

En qualsevol cas, la Confraria està integrada pels "fadrins" o nois solters de la vila que hagin complert els 14 anys, i no hi ha un límit d'edat màxim.

1. El document es troba a l'Arxiu Històric de la Parròquia de la Palma d'Ebre (=AHPP), Plec Primer, document únic; i el publiquem com a Apèndix d'aquest article. Es tracta d'una confraria parroquial no gremial, a la qual s'adscriuen els "fadrins" o homes solters majors de 14 anys. Altra cosa són les confraries gremials, adscrites a un gremi professional, a les quals es refereix PERE MOLAS RIBALTA a *Los gremios barceloneses del siglo XVIII*, Madrid (1970), pàgines 99 i ss., o el Dr. JOAN F. CABESTANY en el seu treball sobre *La Confraria d'hortalans de Tarragona (1353)*, Boletín Arqueológico, IV, Tarragona, (1973-74), pàgines 67 a 83.

II. LES CLÀUSULES DEL DOCUMENT CONSTITUTIU

El document de constitució o estatuts de la Confraria, com avui anomenariem, conté un total de 14 clàusules o “pactes” tal com s’especifica, amb un contingut divers però essencialment relatiu a deures religiosos dels membres confreres:

1. En primer lloc, els confreres han d’assistir i servir amb la major “de-cència” possible a la Capella i altar del Sant Crist que se’ls encomana, tenint cura de la seva bona il·luminació i adornament².

2. També es disposa que els confreres hauran de tenir a disposició “aches”, que treuran enceses en totes les festivitats dedicades a Crist, a Nostra Senyora i en altres segons el costum de la Parròquia (en principi sempre que sigui una festivitat en la qual el rector vingui obligat a celebrar completes la seva vigília). En tot cas, aquelles “aches” es mostraran “tres vegades en la missa conventual” –en començar la missa, quan es llegeix l’Evangeli, i en la consagració³.

3. Complementant l’anterior, els “fadrins” s’obliguen a acompanyar “lo Santíssim Sagrament” amb aquelles “aches”, tant si aquell es duu als malalts com si es treu en processó donant la llum necessària⁴.

4. La Confraria serà regida per uns majorals, un major i altre menor, tots dos elegits pels confreres, amb l’aprovació del rector de la Parròquia i del batlle i regidors de la vila; l’elecció s’ha de fer cada any el 26 de desembre, festivitat de Sant Esteve, i la primera ha de ser el 26 de desembre de 1740. S’assenyala que els primers majorals “han de començar son ofici lo dia 26 del mes de desembre, que es dia de Sant Esteve Protomartir, y han de acabar lo dia 26 de desembre del any proxim vinent”⁵.

5. Es disposa que tots els confreres han de complir amb llurs obligacions envers la Confraria, i que en altre cas podran imposar-se sancions als infractors de les regles equivalents a un sou cada vegada (import triplicable segons el cas, a criteri dels majorals)⁶.

2. Clàusula 1.

3. Clàusula 2.

4. Clàusula 3.

5. Clàusula 4. En canvi la Confraria dels hortolans de Tarragona, dedicada a Santa Maria Magdalena, es regeix per quatre consellers i dos procuradors. (CABESTANY, *ob. cit.*, pàgina 73).

6. Clàusula 5. També els estatuts de la Confraria dels hortolans de Tarragona preveuen la imposició de diverses sancions als confreres que no compleixin amb els seus deures. (CABESTANY, *ob. cit.*, pàgina 73).

6. Si cal fer algun treball per a la Confraria, els majorals poden “de manar als fadrins en particular” que la facin, sota pena de 3 sous (incrementable a 9 segons la consideració dels fets)⁷.

7. Quan se celebri ball a la vila (per la Festa Major), seran els majorals els que donaran balladores als confreres (aquests no les poden triar lliurement) sota sanció de 3 sous (i que talment es pot “redoblar (...) fins a tres vegades”⁸.

8. Tots els confreres han de tenir cura dels seus malalts, especialment d'aquells als que s'hagi de “sagramentar” amb el deure en aquest cas d'avisar a tots els “fadrins” perquè assisteixin a aquell acte (tot també sota sanció de 3 sous triplicable segons el cas)⁹.

9. Encara en el cas que calgui vetllar algun confrere malalt, els seus companys ho han de fer per torns de dos en dos (amb les mateixes sancions que el cas anterior)¹⁰.

10. En morir un confrere la resta de companys han d'anar al seu enterament (amb iguals pences que en els casos abans referits, de 3 sous cada vegada)¹¹.

11. Els majorals han de retre comptes dels ingressos i despeses de la Confraria anualment i davant el rector de la Parròquia i el batlle i regidors de la vila; “y si alguna cosa falte que la agen de pagarles dits majorals de sos bens propis, y los nous entrans se aigen de incorporar de tot lo que sels entregara de dita confraria ab la obligació sempre de dar comptes de tot lo de la confraria lo dia acabe”¹².

12. En qualsevol cas, els majorals no poden disposar pel seu compte de més de 14 lliures, i sempre que sigui per coses necessàries i convenients per a la Confraria; si precisen d'una altra suma superior, aleshores ha de ser l'assemblea dels confreres la que ha de decidir sobre la despesa¹³.

13. Preveient que la Confraria tingui blat (segurament per donatius o pagaments diversos), els confreres hauran de vendre'l per la festa de la Santa Creu de maig, i si no ho fessin pel seu compte serien obligats “per Justicia”¹⁴.

14. Els majorals són els encarregats de cobrar les sancions imposades, facultant-se'ls per demanar l'auxiliar de l'autoritat judicial si és necessària (sota la seva responsabilitat i dels seus “bens propis”)¹⁵.

7. Clàusula 6. Nota anterior.

8. Clàusula 7. Sobre aquest deure vegeu CABESTANY, *ob. cit.*, pàgina 74).

9. Clàusula 8. Cabestany, *ob. cit.*, pàgina 74.

10. Clàusula 9.

11. Clàusula 10.

12. Clàusula 11.

13. Clàusula 12.

14. Clàusula 13.

15. Clàusula 14.

Veiem doncs que el contingut d'aquells estatuts constitutius és ben divers, però sempre referint-se a qüestions religioses i de bons costums, assistencials i fins i tot de decència col·lectiva (com en el cas del ball).

III. LA CAPELLA, LA IMATGE DEL SANT CRIST

I ALTRES DISTINTIUS

La Confraria neix sota l'empara i patronatge del Sant Crist i per tenir cura de la seva capella dedicada a l'Església parroquial¹⁶, però a banda constitueix una fórmula associativa molt important i estesa a l'època a tot arreu, en aquest cas referida a nois solters majors de 14 anys, com hem dit (no hi ha límit d'edat màxim per a formar-ne part).

Tanmateix, aquella entitat es constitueix en relació amb la capella del Sant Crist i en el si de l'Església per mitjà de la Parròquia, per bé que la responsabilitat última de control correspon conjuntament al rector d'aquella i al batlle i regidors de la vila com a màxims representants de la comunitat de la Palma (entitat, per consegüent, mixta civicoreligiosa).

A més de la capella, els confreres han de tenir cura de la imatge del Sant Crist que està a la capella; imatge valuosa, era una talla de fusta molt bona, de tamany natural, i que fou destruïda la passada guerra civil.

Almenys aleshores, el s. XVIII, el seu altar estava a l'església nova, situat on actualment hi ha l'altar del Sagrat Cor, protegit a la part de baix per una reixa de ferro forjat, com la resta d'altars, obra del ferrer local Pau Cubells.

A banda, hi havia la bandera de damasc vermell, peça representativa de la Confraria i la més alta de totes les banderes de la Parròquia; però avui sols es conserva la seva part central, on hi ha representada la imatge de la patrona de la vila, la Verge Assumpta. La seva alçària era d'entre cinc i sis metres, i sortia gairebé a totes les processons de les festes principals. La duia un fadrí, ajudat per 4 o 5 fadrins més amb llargs cordons per a tibar-la.

IV. L'EVOLUCIÓ HISTÒRICA DE LA CONFRARIA

Els primers majorals que coneixem són de l'any 1743: Silvestre Alberich i Pere Joan Jové, que el 26 de desembre d'aquell any passen els seus comptes econòmics; exactament fan un inventari dels "bens i alajes" de la Confraria,

16. També les confraries gremials solien posseir capelles, i es feien càrrec de la seva conservació i manteniment general (MOLAS, *ob. cit.*, pàgina 103).

i declaren que alguns individus adeuten 9 lliures i 18 sous corresponents als anys 1741, 1742 i 1743. El mateix dia, tal com disposen els estatuts, són elegits els nous majorals per a l'any 1744: Jaume Alberich i Baptista Pardell¹⁷.

Coneixem que els anys següents es procedeix amb normalitat al canvi de majorals: el 1745 ho són Baptista Sancho i Domènec Alberich; el 1746, Roc Cubells i Josep Filella; el 1747, Pere Joan Jové i Francesc Llauradó; el 1748, Baptista Pardell i Josep Cubells; el 1749, Jaume Alberich i Domènec Alberich; el 1750, Josep Filella i Andreu Pardell; el 1751, Miquel Jové i Ventura Cubells; el 1752, Jaume Alberich i Miquel Filella; el 1753, Domènec Alberich i Andreu Pardell; el 1754, Josep Jové i Llorenç Cubells; el 1755, Miquel Filella i Ventura Cubells; el 1756, Josep Alberich i Josep Sancho; el 1757, Domènec Estadella i Joan Sas; el 1758, Francesc Estadella i Joan Alberich; el 1759, Josep Jové i Josep Franch; el 1760, Josep Alberich i Francesc Siuraneta; el 1761, Francesc Estadella i Josep Cubells; el 1762, Miquel Filella i Josep Siuraneta; el 1763, Francesc Siuraneta i Antoni Franch; el 1764, Gaietà Pardell i Francesc Siuraneta; el 1765, Jaume Escolà i Josep Miralles; el 1766, Pau Jové i Gaietà Pardell; el 1767, Francesc Siuraneta i Silvestre Alberich¹⁸.

Es pot observar la reiteració de cognoms, fet del qual es pot desprendre que sempre solen ser les mateixes famílies les que ocupen els càrrecs de majorals de la Confraria. Tots ells en tot cas, en acabar el seu mandat passen comptes de la seva gestió, fent un inventari dels béns i altres que deixen, i sempre apareixen el rector i el batlle i regidors de la vila aprovant els comptes i la designació feta dels nous majorals anuals.

Ja d'anys posteriors, ens hem de remetre a dades de després del 1800: el 1800 són elegits majorals Pau Jové i Jaume Ciuraneta; el 1801, Josep Filella i Baptista Prunera; el 1802, Francesc Ciuraneta i Joan Filella; el 1804, Domènec Escolà i Josep Filella; el 1805, Joan Filella i Josep Filella; el 1807, Josep Jové i Jaume Prunera; el 1808, Josep Jover i Jaume Prunera; el 1809, Joan Escolà i Josep Piñol¹⁹.

Justament en aquest període de la primeria del s. XIX veiem com la designació dels majorals ja no es fa per la festa de Sant Esteve, sinó el dia 15 de gener de l'any en qüestió; però els majorals segueixen passant comptes al rector i als representants municipals.

No obstant això, les activitats de la Confraria resten en suspens a causa de la guerra del Francès, des del 1809 fins el 1814. Així, en fer-se la designació dels nous majorals el 4 de gener de 1815, es fa constar prèviament que

17. AHPP, Plec Primer, full núm. 5.

18. AHPP, Plec Primer, fulls núms. 5 al 17.

19. AHPP, Plec Primer, fulls sense numerar.

“desde el año 9 hasta el 14 exclusive, por la guerra cruel de los gavachos, casi cesaron totalmente las funciones y practicas de esta y otras Cofadrias; en dicho año 14 se renovo del mejor modo que se pudo, se hizo el banco con sus caxones, una arca y otras cosillas, que destruiéron los malignos”²⁰.

En definitiva, el 4 de gener de 1815 la Confraria reinicia les seves activitats d'una manera més o menys normalitzada; els majorals de 1814, Joan Sas i Joan Jover passen els seus comptes i després es designen els nous majorals: Ramon Escolà i Joan Alberich. Dels anys següents coneixem aquests majorals: el 1816, Francesc Galcerà i Francesc Alberich; el 1817, Josep Filella i Joan Miquel; el 1818, Ramon Miquel i Joan Alberich; el 1819, Miquel Escolà i Josep Ciuraneta; el 1820, Josep Filella i Joan Alberich; el 1821, Domènec Jover i Francesc Alenta; el 1822, Josep Miquel i Josep Franch; el 1824, Miquel Escolà i Joan Escolà; i l'any 1825 ho és Josep Poquet i Miquel Filella.

En tot aquest període observem dos fets marginals però de certa rellevança: el cognom Jové ha passat a ser Jover, i el de Siuraneta és Ciuraneta. A part apareixen els de Galcerà, Miquel, Alenta i Poquet.

I ja l'any 1826 s'ha produït un canvi important en la Confraria: des de 1826 l'antiga Confraria del Sant Crist passa a denominar-se “Luminaria del Santo Nombre de Jesús”.

D'altra banda, i creiem que ha de ser un cas excepcional atès que no en tenim altres notícies, el 4 d'octubre de 1831 és el mateix bisbe de Tortosa, Víctor Damián Sáez, qui estant de visita pastoral a Riba-roja aprova els comptes d'aquell any de la Confraria.

La nova Confraria segueix existint els anys posteriors fins ben entrat el s. XX, però el 1925 ja es fa constar la dificultat de trobar nous majorals, i el rector Fermí Soler n'assumeix la gestió fins el 1934, quan deixa d'existir definitivament.

V. LA GESTIÓ ECONÒMICA DE LA CONFRARIA

Com hem comentat anteriorment, la Confraria compta amb una sèrie d'ingressos que forçosament ha de destinar a unes despeses específiques, bàsicament religioses i assistencials. I a part, de l'any 1802 tenim la notícia que la Confraria havia prestat la suma de 210 lliures, amb el consentiment dels confreres, de l'Ajuntament i del rector, per a l'edificació de la nova església, i en aquell moment les hi són retornades.

20. Nota anterior.

Tot i que el document fundacional solament es refereix a sancions que en ser cobrades nodriran la seva tresoreria, si ens fixem en els únics comptes que coneixem a partir del 1832 la major part dels seus ingressos provenen de col·lectes de blat i oli que cada any es realitzen per la població, així com del ball que la Confraria organitza per la Festa Major, sense oblidar donatius particulars que se li fan.

En tot cas, els comptes anuals dels majorals fins aquell any 1832, segons la documentació al nostre abast, solament indiquen els deutes que deixen pendents de cobrar i el possible diner líquid que resta (i en aquest sentit hem de dir que el diner no resta en una caixa determinada sinó en poder del cap de casa d'on era el majoral major).

Només des de 1832 podem veure amb cert detall els ingressos i despeses de la Confraria; concretament aquell any es declaren:

1. Ingressos (“cargo”):

- Per l'oli del “ <i>miserere</i> ”:	52,20 rals billó
- Pel pa del dia de cap d'any:	52 rals
- De la Festa Major:	372,28 rals
- De veles:	70,4 rals
- De blat venut “ <i>y dineros de escreix</i> ”:	209,14 rals
- Del blat d'Andreu en diners:	64 rals
Total	820,32 rals

2. Despeses (“descargo”):

- Per cera de veles:	208 rals
- Per atxes:	160 rals
- Per cera de veles:	104 rals
- Per “ <i>misereres al senyor rector</i> ”:	7 rals
Total	683 rals

3. Diferència líquida: 137,32 rals

I dels anys posteriors podem destacar algunes despeses peculiars i especials com ara aquestes:

- De 1833: la Confraria gasta pel ball de la Festa Major (“*dansas de las fiestas*”) 9 lliures i 2 sous.

- De 1834: es construeix un nou altar del Sant Crist dins l'església nova, que costa 2.444,32 rals.

- De 1835: s'adquireix un vestit nou per a la Mare de Déu dels Dolors.

- De 1842: per “componer la bandera”, 3,2 rals.

- De 1849: el pintor Juan Llorens pinta i daura l'altar del Sant Crist, amb un cost de 200 duros de plata.

- De 1852: es fan les estovalles bones, amb un cost de 9 duros i 8 rals, i es restauren les sacres, i es compra roba per a sobrepellissos, cera i un parell d'atxes.

- De 1900: en aquest any subratllem com a millores importants l'adquisició de dos capots nous de pany.

- De 1924: és l'any en què es posa la instal·lació elèctrica a l'altar del Sant Crist, i la Confraria es fa càrrec de les despeses, que pugen a 271,35 pta.

- De 1925: la Confraria ajuda a la Parròquia pagant el comptador elèctric de l'església, amb un cost de 236,60 pta.

- De 1934: la Confraria encara paga "*la banda* (de música) *en las dos fiestas agosto*", per 60 pta.

VI. LES "ALAJES Y BENS" DE LA CONFRARIA EL 1743

Només posseïm un inventari dels béns i les joies, com hem esmentat, de la Confraria, però és de 1743, poc després de la seva fundació. Segons la relació en qüestió, la Confraria posseeix aleshores²¹:

- Una bandera vermella de seda.
- Tres frontals per l'altar, un de damasc blanc i dos de fil i llana ratllats.
- Cinc estovalles, dues de tela i tres de fil.
- 18 sobrepellissos.
- 21 tovalloles, de les quals una és de seda negra.
- 12 calçotets d'indianes dels balls.
- 13 parells de camals.
- 23 atxes.
- 20 apagadors (de veles i atxes, potser).
- 4 canelobres de bronze.
- 1 cobridor de calze morat.
- Un parell de "vapieres ab sos guarniments".
- Unes "cremalles de ferro".
- Una borsa per a dur el Sant Crist en processó.
- Unes "jerquilles per portar lo Sant Christo".
- Una gerreta²².

21. AHPP, Plec Primer, full núm. 7.

22. Els ornaments, vestits i joies (*alajas*), elements propis de tota confraria, com destaca MOLAS (*ob. cit.*, pàgina 103), a més d'una bandera, evangelis, *draps de morts*, etc.

APÈNDIX

1745, febrer, 1. La Palma d'Ebre.

Estatuts de constitució de la Confraria del Sant Crist, aprovats pel rector de la Parròquia, el batlle i els regidors de la vila (*)

(*) *Arxiu Històric de la Parròquia de la Palma d'Ebre (=AHPP), Plec Primer, document únic.*

Llibre i constitucions de la confraria de fadrins del Sant Christo de la parroquial de la Palma Bisbat de Tortosa extretes de papebolan de en que les tenie dita confraria dia 1º de febre de 1745 ha resolt la confraria essent majors Batiste Sancho i Domingo Alberich copiarles novamen en este llibre i son les seguens:

Lo reverent rector de la parroquial Iglesia de La Palma Diocesis de Tortosa i los magnifics Batlle i Regidos de dita Vila concedeixen al comu dels fadrins de La Palma començant de edat de catorze any la Capella y altar del Sant Christo de la Iglesia de dita Vila ab los seguens pactes:

1 - Primo, se obliguen los fadrins a servir y servir ab la major decencia a ells possible a la Capella y altar del Sant Christo señalat per lo reverent rector per al Comu y Confraria de fadrins, esto es iluminarlo y adornarlo ab lo nesesari a ells possible.

2 - Item, se obliguen los fadrins de dita Vila traure aches enseses totes les festivitats de Christo; Nostra Senyora; y algunes altres que la Iglesia acostume celebrar ques podra colegir de que sempre que lo reverent rector dira completes la vigilia per raho de la festivitat tres vegades en la missa conventual; la primera quand lo sacerdot comensa la Misa; la segona en lo Evangeli; la tercera a la Consagració y així mateix se obliguen en les dites festivitats dar llum al comu dels homens mestres de festa en la consagració de dita missa conventual.

3 - Item, se obliguen los confreres de dita Confraria que son los fadrins que sempre ques portava lo Santisim Sagrament, o, be als malals, o, be per solemne festa acompanyarlo ab aches enseses, si per viatic dos aches a lo menos y dar llum al comú dels homens per a servir en la funcio.

4 - Item, la Confraria que es lo comú dels fadrins vol que cada mes se elege que per dita Confraria los fadrins, y aprovats per lo reverent rector i regidos siguen majors y estos han de començar son ofici lo dia 26 del mes de Desembre, que es dia de Sant Esteve Protomartir, y han de acabar lo dia 26 de Desembre del any proxim vinent.

5 - Item, vol lo Comú dels fadrins que los majorals tinguen obligació de cuidar-se de la Confraria, y poder; per fer cumplir totes les obligacions a tots los fadrins en particular que tenen en orde a la Confraria, de tal manera que si los majorals moren que vайjen a traure acha y no obeixen les puguen imposar la pena de 1 sous a cada un dels que no obeiran y si conve que puguen redoblar fins a tres vegades.

6 - Item, vol lo Comú dels fadrins que si dit resolt de fer una treballada per a dita confraria tinguen poder los majorals de manar als fadrins en particular que vagen a treballa bax la pena de 3 sous y sino y volen anar la puguen redoblar fins a tres vegades.

7 - Item, vol lo Comú dels fadrins que sempre que y auxa molt public de festa majó los majorals tindran les balladores los fadrins en particular agen de anar a pendre balladora de les mans del majoral y sino y van los majorals o aigen de manar a dits fadrins baix la pena de 3 sous y sino obeixen puguen redoblar la pena fins a tres vegades.

8 - Item, vol lo comú dels fadrins que sempre que y age algun fadrí de dita Confraria malal y ve lo cas de averlo de sacramentar tinguen obligació los majorals de avisar a tots en particular pera que assisteixquen a aquella funció bax la pena de 3 sous y si conve la puguen redoblar fins a tres vegades.

9 - Item, vol lo Comú dels fadrins que si despues de aver sacramentat a algún fadrí malal si ia y nesesite o demane vella tinguen los majorals obligasió y poder pera manar a dos fadrins que vайgen a vellar a aquell confrare malal baix la pena de 3 sous podenla redoblar fins a tres vegades y esta a de anar per torn.

10 - Item, vol lo comú dels fadrins que si morís algun fadrí tinguen obligassió los majorals de avisa a tots els fadrins pera que asesteixen al enterro bax la pena de 3 sous si convé la puguen redoblar fins a tres vegades.

11 - Item, vol lo comú dels fadrins que los majorals que acaben donen contes individuals de tot lo que tenen encomanat an cobrat y gastat de dita confraria en presentació del rector y regidos de la Palma y si alguna cosa falte que la agen de pagar los dits majorals de sos bens propis y los nous entrans se aigen de incorporar de tot lo que sels entregara de dita confraria ab la obligació sempre de dar comptes de tot lo de la confraria lo dia que acabin.

12 - Item, vol lo comú dels fadrins que los majorals no puguen gastar de la confraria sino 14 lliures y estes an de ser per coses conveniens a la confraria y si ha de menester gastarme mes, los majorals tinguen obligació de ajuntar tots los fadrins y agen de fer lo que resoldran.

13 - Item, vol lo comú dels fadrins que si la confraria te blat se aige de vendre pera Santa Creu de max y posar los dines al deposit y si los majorals que seran actuals no ho fan Vol la confraria que los proexims pasats tinguen obligació de fer lo ho fer per Justicia.

(14) - Item, vol lo comú dels fadrins que los majorals tinguen obligació de cobrar totes les penes de tal manera que si es menester les aigen de cobrar per Justicia y sino fan los medis necesaris per cobrarles les aigen de pagar de sos bens propis.